

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCCCCXLVII. ad annum MDXXVII.

Parisiis, 1644

Mandatvm Dvcvm Mazoviae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15644

num, omni in loco & tempore perpetuo habere, quid-
quid in prædictis & circa prædicta, & quodlibet eorum,
per præfatum dominum archidiaconum dictum, actum,
procuratum gestumve fuerit, & in nullo vnquam contra
facere vel venire aliqua ratione vel causa. Renuntiantes
omnibus exceptionibus tam iuris quam facti, & omnia
& singula bona nostra tam præsentia quam futura, cum
præmissorum omnium & singulorum obseruantia obligan-
tes.

Datum Mantuæ die duodecima Iunii, millesimo quin-
gentesimo decimotertio.

Franciscus marchio Mantuæ
manu propria.

Status Gadius secretarius mandato suo subscripsit.

Quo finito, reuerendus Laurentius de Medizeldri, o-
rator illustrissimorum dominorum Stanislai & Ioannis
ducum Mazouia, dedit mandatum: & idem Phædra legit
illud tenoris infra scripti, videlicet:

MANDATVM DVCVM MAZOVIAE.

*Stanislaus & Joannes Dei gratia duces Mazouia,
Russiæque, &c.*

Significamus per præsentis nostras literas vniuersis
quibus expedit, quia venerabilem dominum Laurentium
de Medizeldri cathedralis Vilnensis præpositum, & pa-
rochialis in Vitepstro archipresbyterum, ecclesiarum, se-
cretarium regium, oratorem, nuntium & procuratorem
specialem, ad sacrum generale Concilium Lateranense,
per modernum sanctissimum dominum nostrum Iulium
diuina prouidentia papam secundum, cum sacro reue-
rendissimorum dominorum cardinalium collegio institu-
tum, & ad Kalendas Nouembris translatum, de mente no-
stra bene & plene informatum, iussis eiusdem sanctissimi
domini nostri morem gerentes, deputauimus, designa-
uimus, misimus & constituimus, deputamusque, designa-
mus, mittimus & constituimus, dantes & concedentes
eidem plenam & omnimodam facultatem nomine nostro
in eodem Concilio super statu religionis Christianæ, ac
sanctæ Romanæ vniuersalisque ecclesiæ rebus, etiam du-
catus nostri, consulendi, agendi, differendi & conclu-

ANNO
CHRISTI
1553.

ANNO
CHRISTI
1513.

dendi, volentes ea omnia quæ idem nomine nostro egerit in eodem sacro conuentu, rata, grata atque firma habere, etiamfi talia forent, quæ mandatum exigerent magis speciale. In cuius rei testimonium sigillum nostrum præsentibus subappendi iussimus.

Datum in ciuitate nostra Eziechonouu, vigesima Februarii, anno Domini millesimo quingentesimo decimo tertio.

Quo finito, idem dominus Thomas Phædra legit quamdam schedulam subscriptam per dominum Bernardinum de Caruaial, & F. de sancto Seuerino, olim sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinales, super materia abiurationis schismatis & vnionis ecclesiæ, cum conuenientibus verbis & humili erroris confessione, & veniæ petitione, tenoris infra scripti, videlicet:

Tenor huius schedulæ non est insertus, quia cum esset in manu dicti Thomæ secretarii, qui postmodum defunctus est, nunquam potuit reperiri.

Quin domini Bernardinus Caruaial, & F. de sancto Seuerino, postmodum per sanctissimum dominum nostrum, seruatis solennitatibus consuetis, paucis diebus elapsis, in palatio apostolico pristinæ dignitati in consistorio secreto solenniter post schismatis abiurationem restituti fuerunt, cum venissent prius per aulas palatii apostolici, vbi magna multitudo conuenerat, tamquam priuati clerici, & non cardinales, habitu clericorum sæcularium induti simpliciter coloris violati, & bireto eiusdem coloris, ante pedes sanctitatis suæ coram sacro senatu genuflexi, & schisma in solenni forma intelligibili voce iuxta tenorem certæ schedulæ, quam in manibus tenebant, factæ, & realiter abiurassent, & veniam humiliter erratorum petiissent, prioribus vestibus exuti, habitum cum bireto rubeo cardinalium consueto induti, per magistrum ceremoniarum, & ad osculum pedum & oris per sanctitatem suam admissi, & capello rubeo accepto de manu sanctitatis suæ, & ad osculum aliorum cardinalium recepti, & de speciali gratia ad priorem locum restituti fuissent, iuxta morem prædecessorum suorum seruari solitum in similibus, prout latius in actis publicis in camera apostolica, & apud secretarios domesticos pontificis & Conci-

lii latius continetur. Deinde lecta schedula prædicta, exclusisque ceteris de more non habentibus voces definitivas in Concilio, clausoque ostio Concilii, exceptis oratoribus & baronibus qui remanserunt, prælatisque omnibus post sanctissimum in suis subselliis cum mitris & vestibus sacris confidentibus de more.

Demum reuerendus pater dominus Pompeius de Columna episcopus Reatinus ascendit ambonem, & legit quamdam schedulam tenoris infra scripti de mandato sanctissimi domini nostri papæ, alta & intelligibili voce, videlicet:

Leo episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam, sacro approbante Concilio.

Meditatio cordis nostri assidua * sacri Lateranensis Concilii vigilans & intendens, ad ea potissimum vertitur, quæ per prædecesores nostros Romanos pontifices pro tuitione ecclesiasticæ libertatis, deformatoremque præsertim in officiis apostolicæ sedis reformatione, ac Christi fidelium pace & tranquillitate, prouide statui & ordinari incepta, per nostræ prouisionis ministerium, debitum & salubrem sortiantur effectum. Dudum felicitis recordationis Iulius papa secundus prædecessor noster negotium & discussionem declarationis, nullitatis & abrogationis assertæ sanctionis pragmaticæ in partibus Gallicanis contra libertatem præfatam in dictæ sedis vilipendium, abusu Gallicorum prælatorum & nobilium, & aliorum laicorum eis fauentium introductæ, venerabilium fratrum nostrorum, tunc suorum, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, & aliorum prælatorum congregationibus, relationemque discussorum sibi & Concilio præfatis faciendam, dicto Concilio approbante commisit, Gallicosque prælatos, capitula ecclesiarum & monasteriorum, parlamenta & laicos illis fauentes, & dicta sanctione abutentes, omnesque alios & singulos in præmissis sua communiter vel diuifim interesse putantes, moneri & citari infra certum competentem terminum præfigendum, ad comparandum coram prædecessore & Concilio præfatis, causasque dicendum, quare sanctio præfata, illiusque corruptela & abusio in concernentibus auctoritatem dictæ ecclesiæ, sacro-

ANNO
CHRISTI
1513.

facrorum Canonum & libertatis præfatæ violatione m, nulla & inualida declarari & abrogari non deberet, statuit & ordinauit, nec non literas suas, per quas Romanæ curiæ officiales, & illorum exactiones generaliter reformauerat, per nonnullos deputatos & deputandos, particulariter declarari, & declarationes ipsas sibi in eodem Concilio referri præcepit, prout in literis seu schedulis dicti Iulii prædecessoris desuper confectis plenius continetur. Cum autem dicto Iulio prædecessore in humanis agente, diuersis impedimentis causantibus, citatio exequi & reproduci, ac negotium abrogationis discuti, ac reformatio huiusmodi particulariter, vt intentionis ipsius Iulii prædecessoris fuerat, fieri non potuerint, sed ipso Iulio prædecessore rebus humanis exempto, citatio ipsa legitime executâ, in proxima præcedenti sessione per procuratorem fiscalem nostrum reproducta, ipsorumque citatorum non comparentium contumacia accusata, & ad vltiora procedi petitum fuerit: nos licet totis animi desiderijs nil magis affectantes, quam præmissas & alias causas vtilis & necessarias, propter quas dictum Concilium indictum extitit, ad debitum finem perducere: tamen, vt mature & humaniter procederetur, petitioni præfatæ responsionem non dedimus, nuncque etiam cum præfato Concilio intelligentes, per citatos & monitos huiusmodi diuersa impedimenta allegari, quare in termino eis præfixo comparere, defensionesque eorum allegare, & de eorum iure docere non potuerunt, vt omnis iustæ excusationis & querelæ materia eis auferatur, iam libero saluoconductu ipsis & aliis ad Concilium huiusmodi venire volentibus in dicta proxima præcedenti sessione concessio, cardinalium aliorumque prælatorum, qui præmissa & alias conciliares materias audiant, discutiant, auditaque & discussa in eodem Concilio referant, particulari deputatione per nos facta, etiam vt maiorem nostram & Concilii præfati erga eos benignitatem sentiant, eodem sacro Concilio approbante, terminum citationis & monitionis huiusmodi præfixum vsque ad primam sessionem post Kalendas Nouembris proxime venturi tenendam prorogauimus; ipsumque terminum illis non currere, nisi post primam sessionem prædictam tenendam, nec in ali-

quo præiudicare decernimus. Et insuper cum vltra cardinales iam deputatos, nonnullos prælatos per dictum Concilium electos, additis aliquibus ex legitimis causis, qui reformationi prædictæ generali intendere debeant, deputauerimus, sitque nostra firma intentio & dispositio, vniuersalem reformationem, tamquam vtilem & necessariam ad dominici agri purgationem & culturam, omnino prosequi & perficere, Domino disponente: sed quia graues querelæ in dies contra officialium Romanæ curiæ abusum & extorsiones ad nos deferuntur ex diuersis orbis partibus, dictaque reformatio iam cœpta tempore felicitis recordationis Iulii secundi prædicti prædecessoris nostri fuerit, sacro approbante Concilio, ideo ad hoc vt illa citius terminetur, & ea absoluta, ad alias reformationis partes deueniri possit, & querelæ prædictæ tollantur, quod cardinales & prælati per ipsam reformationem deputati, auditis prius & intellectis officialibus præfatis, eorumque iuribus examinatis, reformationem prædictam iuxta tenorem literarum dicti Iulii prædecessoris desuper editarum, & Concilii præfati in tertia siue quarta sessione determinationem; ac iuxta primæuas officiorum institutiones seu antiquas consuetudines, vsque ad tempora piæ memoriæ Sixti quarti etiam prædecessoris nostri obseruatas, vel alias, prout eis videbitur, facere, formasque & modos, quos officiales ipsi in exigendis taxis, emolumentis regalibus & prouentibus quibuscumque seruare, & a quibus sub pœnis in literis ipsius Iulii prædecessoris desuper contentis abstinere teneantur, particulariter & distincte declarare & decidere, ac reformationem & decisionem per eos faciendas, in proxima futura vel aliis sessionibus, quibus commode id fieri poterit, referre debeant, vt per dictum sacrum Concilium & nos approbati & debitæ executioni demandari valeant & inuiolabiliter obseruentur, eodem sacro Concilio approbante, statuimus & ordinauimus. Ceterum, quia tam ex debito iniuncti nobis desuper apostolicæ seruitutis officii, quam vt in imminente & notorio infidelium periculo ac effusione Christiani sanguinis, qui exigentibus nostris culpis frequenter in dies effunditur, occurratur, & dissensiones quæ inter Christianos principes vigent, tollantur, cogi-

ANNO
CHRISTII
1547

ANNO
CHRISTI
1511.

mur inter reges & principes Christianos totis viribus pacem querere, cuius componendæ vna ex principalioribus congregationibus Concilii præfati causâ extitit, vt ipsa sequatur & inuiolata perduret, & debitæ executioni demandetur, præsertim his temporibus, quibus potentia infidelium & inimicorum fidei creuisse dicitur, Concilio præfato approbante, ad reges, principes & potentatus præfatos, legatos & nuntios pacis, vigiles, doctrina, experientia & probitate insignes, pro tractanda & componenda vniuersali pace mittere disposuimus & decreuimus, vtque arma deponant, Domino auxiliante, quantum in nobis est, pro viribus laborare & operari, regumque & principum & potentatuum huiusmodi oratores in ipso Concilio præfentes pro apostolicæ sedis reuerentia fideliumque vnione requirimus, vt regibus, principibus & potentatibus suis respectiue hæc significent, eosque nostro nomine hortentur ad ipsos legatos apostolicos benigne & honorifice tractandum & audiendum, votisque nostris tam iustis & piis per eos illis exponendis satisfaciendum: quod eos facturos credimus, vt quanto citius fieri poterit, & absque legitima excusatione per nos mittendi legationis munus eis impositum sponte suscipere, & susceptum viriliter adimplere possint, ac patre luminum, a quo omne datum optimum est, fauente, pax ipsa ^{lac. 1.} tractari & componi, eaque composita, sancta & necessaria contra infidelium rabiem, Christianum sanguinem sitientium, expeditio fieri valeat, & pro totius Christianitatis securitate & quiete feliciter terminari. Postremo quia iam temporis dispositione calores æstiuæ instant, prælatorum valetudini, & ad Concilium præfatum venire voluntium commoditati consulentes, aliisque iustis & rationabilibus causis moti, octauam sessionem sextodecimo Kalendas Decembris proxime futuri, præfato sacro Concilio approbante, indicimus faciendam, prælatisque omnibus & singulis, & aliis in eodem Concilio existentibus, a curia præfata recedendi, & vbi eis placuerit, ad eorum libitum commorandi; ita tamen, quod nisi dicto die sextodecimo Kalendas Decembris, cessante impedimento legitimo, præfentes fuerint, in literis indictionis ipsius Concilii, & canonicis sanctionibus contra non accedentes ad

Concilia contentas pœnas incurrant, præfato sacro Concilio approbante, licentiam & facultatem concedimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ prorogationis, assignationis, deputationis, confirmationis, commissionis, continuationis, reformationis, deliberationis, monitionis, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli apostolorum eius se nouerit incursum.

Datum Romæ in publica sessione in sacrosancta Lateranensi basilica solenniter celebrata, anno incarnationis dominicæ millesimo quingentesimo decimotertio, quintodecimo Kalendas Iulii, pontificatus nostri anno primo.

Ia. Sadoletus.

Ia. Questemberg.

Qua perlecta, idem episcopus petiit a patribus, an placerent eis contenta in scheda. Et omnes responderunt, placere contenta in scheda, excepto reuerendo patre domino Ieremia archiepiscopo Tranensi, qui dixit, non placere dilationem quoad reformationem, nec etiam quoad pacem & reuocationem pragmaticæ. Et etiam dixit, quod cum tractatu reuocationis deberet tractari de prouisione faciendâ super causis contentis in reuocatione. Et hæc fuerunt pro septima sessione. Et fuit indicta octaua sessio decimo Kalendas Decembris. Super quibus omnibus & singulis dominus Marius de Peruschis procurator Concilii petiit instrumentum & instrumenta.

Deinde anno a natiuitate Domini millesimo quingentesimo decimotertio, indictione prima, die vero decimasexta mensis Decembris, pontificatus sanctissimi in Christo patris & domini nostri, domini Leonis diuina prouidentia papæ decimi anno primo, discretus vir Bellauilla eiusdem sanctissimi domini nostri cursor, in valuis basilicæ principis apostolorum, & sancti Ioannis Lateranensis, ac cancellariæ apostolicæ, publicauit literas siue schedulam prorogationis octauæ sessionis, cuius tenor talis est.

Leo episcopus seruus seruorum Dei octauam sessionem sacri celeberrimique Lateranensis Concilii, in qua terminum in septima sessione præcedente, Gallicis prælatis & eis fauentibus, suaque interesse putantibus, citatis & monitis

ANNO
CHRISTI
1513.

ANNO
CHRISTI
1517.

ad dicendum causam, quare sanctio pragmatica in concernentibus sacrorum Canonum & libertatis ecclesiasticæ violationem nulla & inualida declarari & abrogari non deberet, præfixum; & quarum citationis & monitionis executio reproducta, & ipsorum citatorum & monitorum contumacia accusata fuerat, eisdem citatis & monitis non currere, nisi post primam sessionem, nec in aliquo eis præiudicare decreuimus, ac declarationem & decisionem reformationis officialium, & hæresum extirpationem, sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus & prælatis per nos commissas, referendas statuimus & ordinauimus: nec non pro vniuersali pace inter Christianos principes & potentatus componenda, ad eos legatos & nuntios mittere disposuimus, regumque, principum & potentatum huiusmodi oratores in ipso Concilio tunc præsentibus, ut regibus, principibus & potentatibus suis respectiue id significarent, eosque nostro nomine hortarentur, ad ipsos legatos apostolicos benigne & honorifice tractandum & audiendum, votisque nostris tam iustis & piis per eos illis exponendis satisfaciendum, ad decimum sextum Kalendas Decembris proxime præteriti faciendam per nos indictam, ex certis legitimis causis tunc expressis, ad diem Veneris post proximum festum sanctæ Lucie prorogamus, quæ erit xvii. Kalendas Ianuarii, faciendam indiximus: terminumque citatis & monitis præfatis, ut præfertur, præfixum interim non currere, & in aliquo eis non præiudicare, nisi post octauam sessionem præfatam, decernimus & declaramus. Cum autem cardinales & prælati congregationum, quibus fidei & reformationis officialium, & pacis causæ huiusmodi commissæ fuerunt, licet omni studio & diligentia circa illarum expeditionem elaborauerint, quia tamen resolutiones per eos factæ in debitam schedulam adhuc reduci non potuerunt, id infra triduum factum esse, ac proxima dies Veneris, qua dicta octaua sessio per nos indicta teneri debeat, instare noscatur: Nos igitur ex præmissis & aliis causis super hoc prouidere volentes, de venerabilium fratrum nostrorum consilio & vnanimi consensu, octauam sessionem & diem Veneris huiusmodi ad diem Lunæ proxime futurum prorogamus, & octauam sessionem ipsam dicta die Lunæ, quæ erit decima quarta Kalendas Ianuarii,

faciendam indicimus, terminumque citatis & monitis præfatis, vt præfertur, præfixum interim non currere, & in aliquo eis non præiudicare, nisi post ipsam octauam sessionem, decernimus & declaramus.

Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis dominicæ millesimo quingentesimo decimotertio, Idibus Decembris, pontificatus nostri anno primo.

PLACET.

Deinde die decimasextima eiusdem mensis fuit congregatio in capella superiori palatii apostolici omnium trium congregationum, super fide, pace & reformatione: in qua reuerendissimi domini cardinales & prælati deputati legerunt schedulas tres super fide, pace & reformatione, quæ in octaua sessione inferuntur, & hoc post multas congregationes prius factas super huiusmodi consultatione.

Inuictissimo & augusto principi Ferdinando Hispaniarum sceptrâ tenenti, Aragonum, utriusque Siciliae ac Ierusalem regi Catholico, Baltassar del Rio scholasticus Myndoniensis, apostolicæ sedis protonotarius, debitam mancipii reuerentiam, felicitatem P. D.

Aristoteles philosophantium princeps, inuictissime rex, Callisthenem suum auditorem ad magnum Alexandrum condiscipulum mittens, monuisse fertur, vt cum eo aut quam rarissime, aut quam iucundissime loqueretur, quo apud regias aures vel silentio tutior, vel sermone esset acceptior. Xenocrates quoque philosophus alter, qui nobis multa audire, pauca vero loqui licere, & eapropter duas nobis a natura aures, & os vnum insitum fuisse aiebat, cum maledico quorundam sermoni summo cum silentio interesset, interrogatus, cur solus linguam cohiberet: Quia dixisse me, inquit, aliquando pœnituit, tacuisse nunquam. Graue quidem alterius præceptum, alterius autem præclara sententia fuit. At ego, cum a silentio iucunditatē, a iucunditate veritatem sæpius procul esse conspexerim, æstimavi tutius mihi fore, amicum habere Platonem: sed salubrius, dominam & parentem veritatem colere: quia quanto magis veritati præsto sum, tanto minus a rerum omnium opificis via & vita secedere videor. Quam